

Az állam gazdasági szerepvállalása

2016. November 24.

Debrecen

Szerző: Hírmondóné Tőkés Erzsébet, 2016.
Készült az RPI számára

Óravázlat

Az állam gazdasági szerepvállalása

- 1-5. perc Ráhangelődés-beszélgetés
 - Mi az állam ?
 - Milyen területen jelenik meg?
 - Van-e köze az államnak a pénzhez?
 - Mi jut eszünkbe a honvédelemről, adóról, szociális hálóról?
- 5-30. perc Gazdasági szerepvállalás előadás
- 30-40. perc Feladatok megoldása
 - Elméleti gazdaságtan (mikro-makroökonómia)
 - Üzleti gazdaságtan (pénzügyi feladatok)
 - Netes kalkulátorok-adózás, munkabér
- 40-45. perc Összefoglalás, házi feladat

Az állam gazdasági szerepvállalása

- Korlátozott és ideiglenes szerep

Okai:

- Adam Smith – „Láthatatlan kéz” 1776
- Jean Baptiste Say- Say dogma 1803
„Minden kínálat megteremti a maga keresletét”
- „éjjeli őr szerep” XIX. században is

Az újrateermelési folyamat

- A termelési folyamatban születő termékek és szolgáltatások eredményét a modern gazdaságban elosztják azok között, akik közreműködtek a termelésben, vagyis a munkavállalók és a tulajdonosok között, de részesedik belőle az állam is.

Az erőforrások fajtái

- Természeti erőforrások
 - Korlátlan
 - Víz, levegő
 - Megújítható
 - Föld erdő
 - Nem megújítható
 - Érc, gáz, olaj
- Munkaerő
 - Fizikai és szellemi képességek összessége

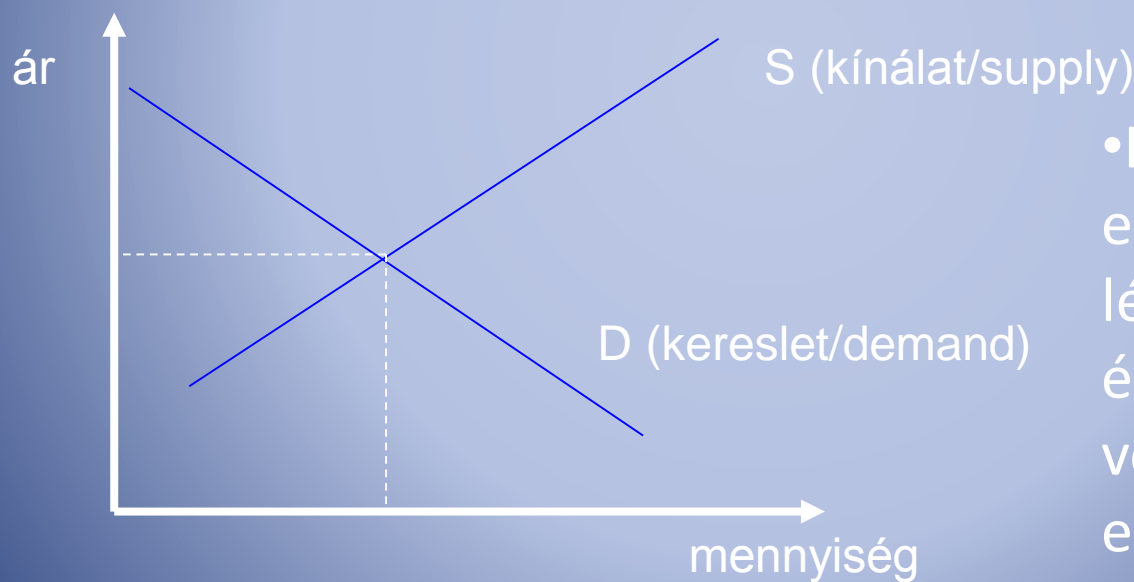
Az erőforrások fajtái

- Tőkejavak
 - Termelési eszközök
- Vállalkozó
 - Ellátja a munka tervezési, szervezési, ellenőrzési, szabályozási funkcióit

Ár

- Az ár, az a pénzmennyiség, amennyiért egy árut a piacon meg lehet vásárolni, illetve el lehet adni.
- Piaci árnak nevezzük azt az árat amin ténylegesen lezajlik a csere

- Kereslet és kínálat egyensúlya akkor jön létre amikor a vevők éppen annyit akarnak venni, amennyit az eladók el akarnak adni.

Az állam gazdasági szerepvállalása

- Aktívabb, szervező tevékenység
1929-től
 - Okai:
 - Világháborúk
 - Azokat követő infláció (vágató, hiper)
 - 1929-33-as gazdasági világválság

Az állam gazdasági szerepvállalása

Aktívabb, szervező tevékenység

- Feladatok:

- Hadi termelés szervezése

- Lakossági igények ellátása

- Termelési és ellátási egyensúly megteremtése

Az állam gazdasági szerepvállalása

Aktívabb, szervező tevékenység

- Közgazdaságtan kialakulása

- Keynes 1936

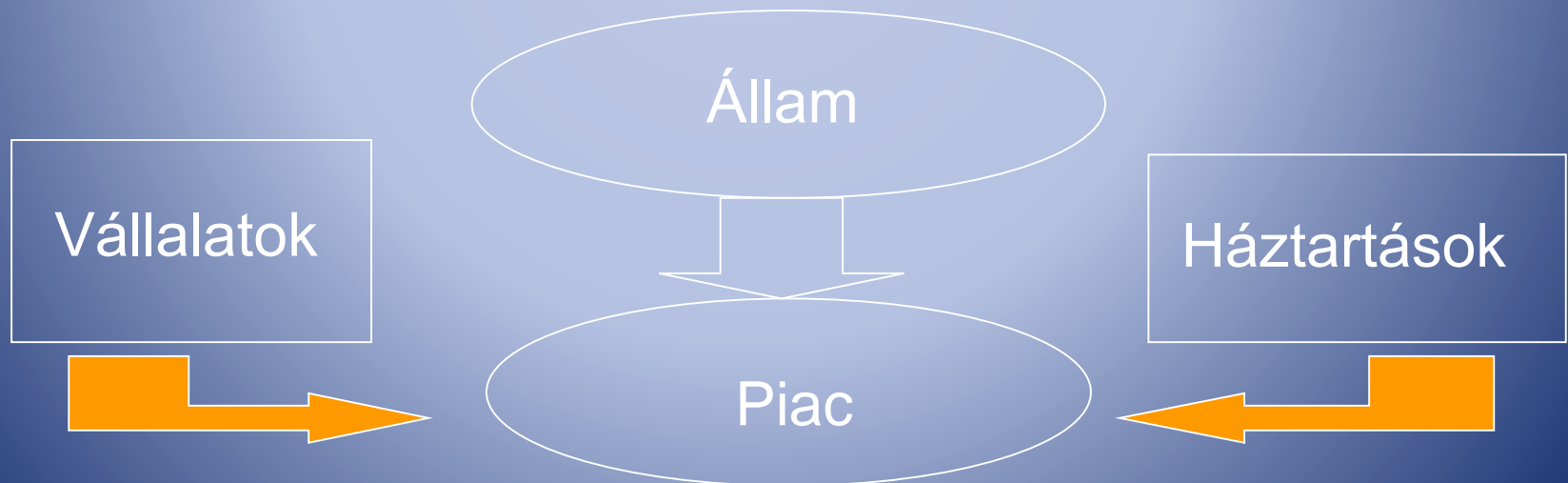
 - Makroökonómia alapjai

 - Tanai szerint:

A hangsúlyosabb beavatkozás tompítja a ciklikus ingadozást és hatásait

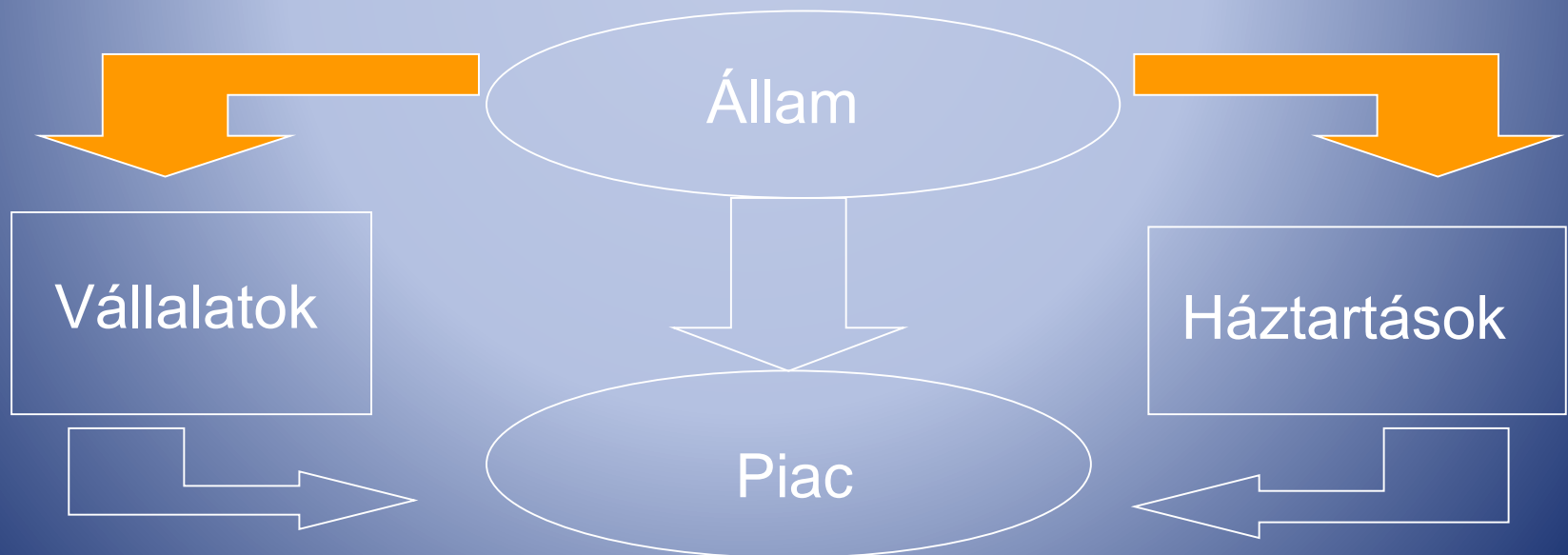
1. Klasszikus piacgazdaság

- A termelési eszközök magántulajdonban vannak;
- A termelők és a fogyasztók szabadon döntenek a rendelkezésükre álló javak felhasználásáról;
- A termelést a piac hozza összhangba a szükségletekkel.

2. Központosított tervgazdaság

- A termelési eszközök rendszerint állami tulajdonban vannak;
- A legfontosabb gazdálkodási döntéseket az állam hozza meg és központi tervekkel irányítja a termelést.

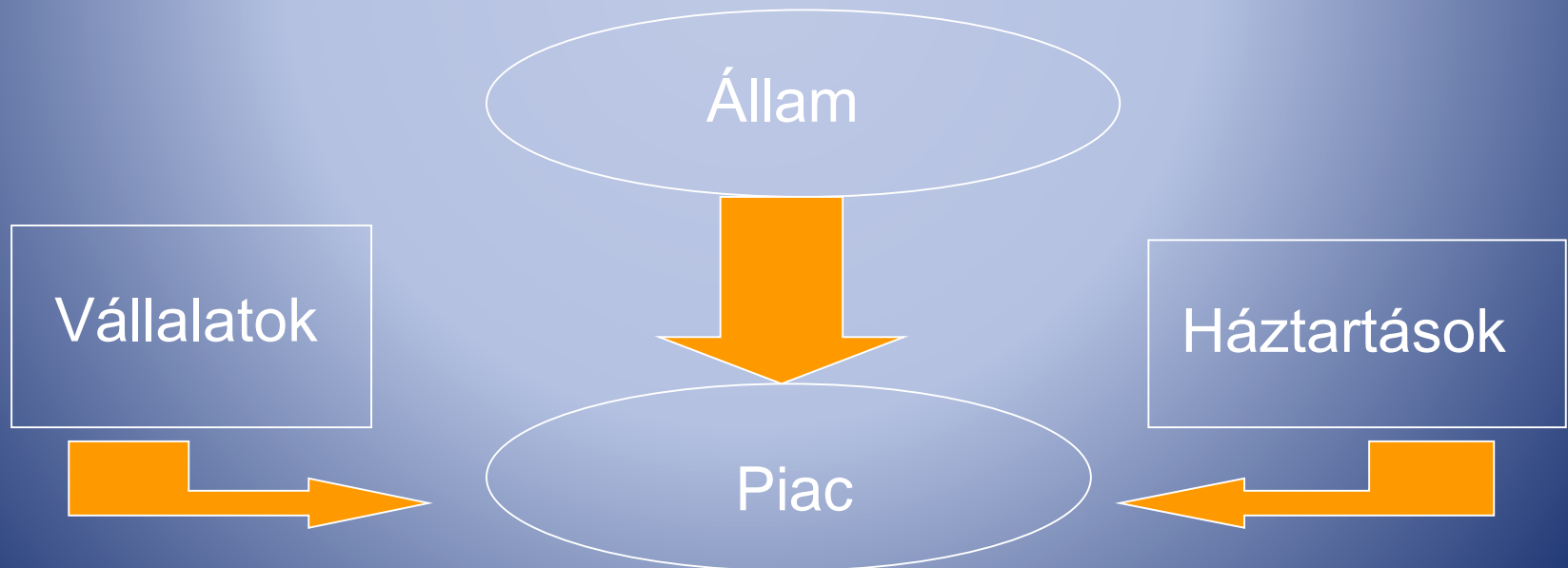
Az állam gazdasági szerepvállalása

- Napjainkban:

- Jogszabály alkotás, betartatás
- Belső rend és biztonság fenntartása
- Monetáris és fiskális politika
- Kormányzati intézmények működtetése
- Közfeladatokat ellátó intézmények
- Vállalkozások létrehozása (posta, vasút)

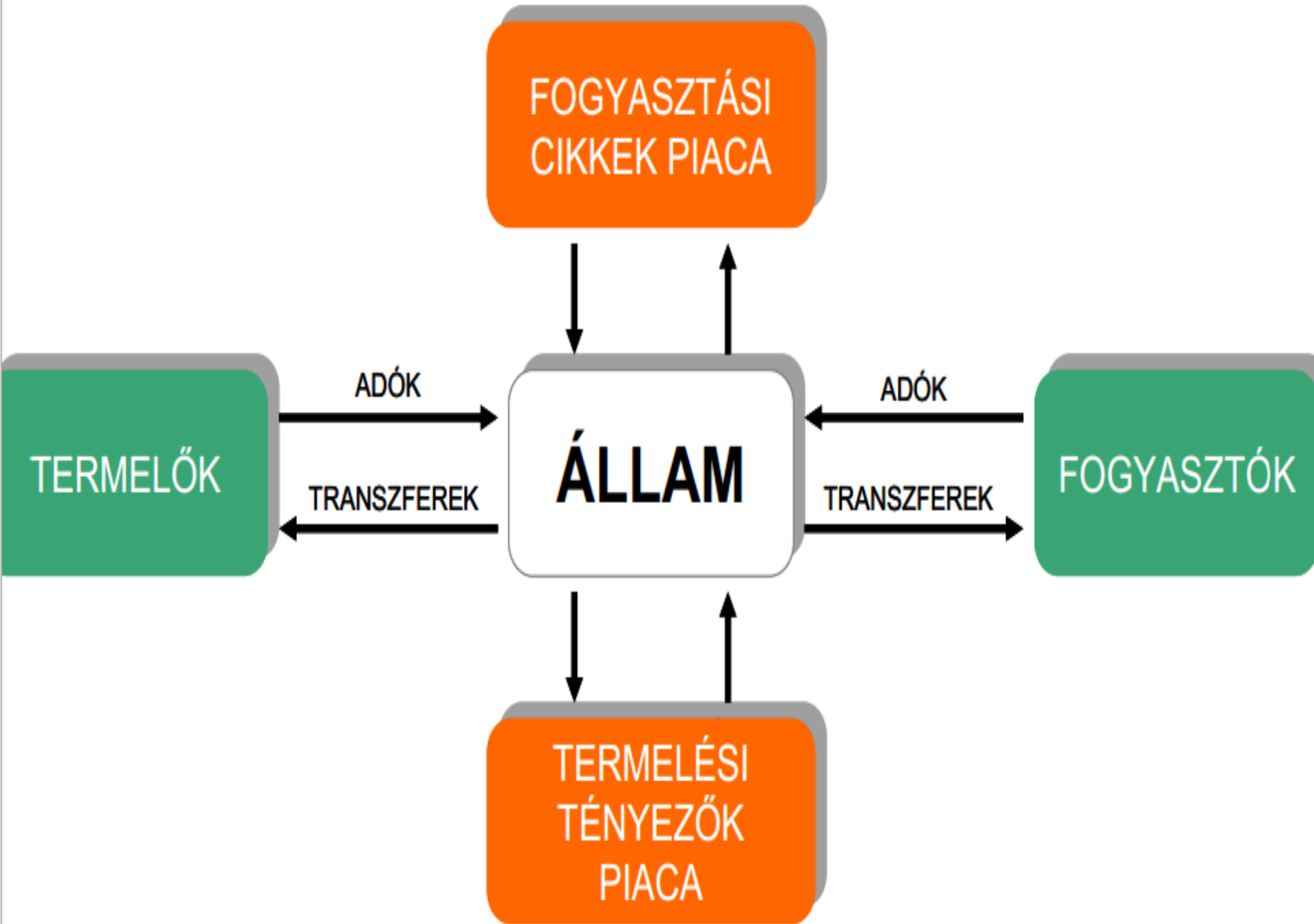
Vegyes piacgazdaság

- A legfontosabb szabályzóerő a piac, de jelentős szerepet kap az állam is. A mai modern vállalatok többsége, így a piacgazdaság is vegyes gazdaság.

Az állam feladatai

- Stabilizációs (megszilárdítás)
 - Minisztérium, hatóság, bíróság, rendőrség
- Redisztribúciós (újraelosztási)
 - Adók, járulékok, illetékek-transzferek
- Tőkeallokációs (felosztás, juttatás)
 - Közjavak biztosítása (közmű, eü, oktatás)
 - Externáliák (külső hatások) kezelése

Az állam gazdaságpolitikája

Állami célkitűzés és a megvalósításhoz szükséges cselekvések sorozata

Általános elemei:

- munkanélküliség szabályozása
- pénz vásárlóerejének megóvása
- fizetőképes kereslet megőrzése
- gazdasági fejlődés elősegítése
- gazdasági egyensúly biztosítása

Az állam gazdaságpolitikája

Beavatkozás a gazdasági folyamatokba:

❖ Fiskális politika

(kötségvetés)

❖ Monetáris politika

(pénzmennyiség szabályozása)

Óravázlat

A költségvetési és monetáris politika

- 1-5. perc Ráhangelődés-beszélgetés
 - Milyen adót fizet a háztartás?
 - Miért kell adót fizetni?
 - Hogyan kerül vissza a családokhoz a befizetett adó?
 - Kapnak-e támogatást a vállalkozások?
- 5-30 . perc Költségvetési és monetáris politika előadás
- 30-40. perc Feladatok megoldása
 - 2015 okt.12/3, netes kalkulátorok, 2014 okt. 13/5
- 40-45 .perc Összefoglalás, házi feladat

Az állam gazdaságpolitikája

Fiskális (kötségvetési) politika

➤ Az államháztartás alrendszerei:

Központi költségvetés

Önkormányzatok költségvetése

Nyugdíjbiztosítási Alap

Egészségbiztosítási Alap

Elkülönített Alap

Az állam gazdaságpolitikája

Fiskális (kötségvetési) politika

➤ Lényege:

Az állam bevételeinek és kiadásainak

szerkezetbeli

aránybeli

nagyságrendi

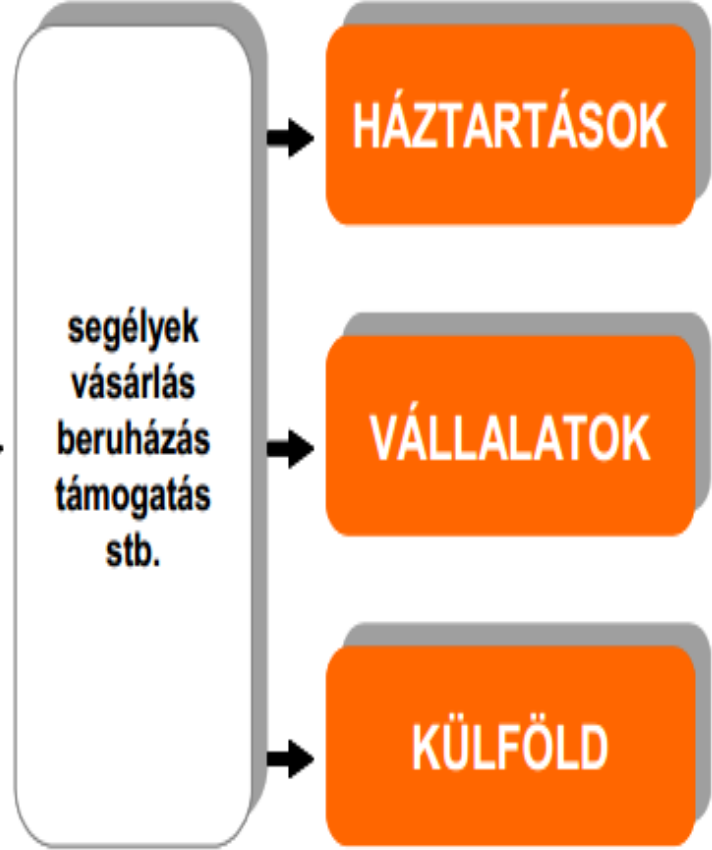
változtatásával hatást gyakorol a gazdaság szereplőire

A gazdasági szereplők és az állam kapcsolatának modellje

BEVÉTELEK

KIADÁSOK

Fiskális (kötségvetési) politika

Az állam bevételei:

Az adók felhasználásáról a parlament dönt

A költségvetés egy évre szól

Sarkalatos kérdés az adók

fajtája,
mértéke,
alanyai

Mikor leszünk elégedettek az adórendszerrel?

Ha teljesíti az alábbi elvárásokat:

Mérsékelje a társadalmi különbségeket
(újraelosztás = redistribúció)

Támogassa az egészséges életmódot, fogyasztást
(többletadók, támogatások)

Legyen igazságos a közteherviselés
(mindenki a teherviselő képessége szerint adózzon)

Segitse a valóban rászorulókat
(támogatások, kedvezmények)

Biztosítson elegendő forrást a közkiadásokhoz
(fedezeti funkció)

Az adók csoportosítása:

ADÓK CSOPORTOSÍTÁSA KÜLÖNBÖZŐ SZEMPONTOK SZERINT

ADÓK MÉRTÉKE ALAPJÁN

- lineáris
- progresszív
- degresszív

ADÓFIZETÉSI KÖTELEZETTSÉG ALAPJÁN

- közvetlen
- közvetett

ADÓ HATÓKÖRE ALAPJÁN

- központi adó
- helyi adó

ADÓ TÁRGYA SZERINT

- jövedelem
- vagyon
- forgalmi

SZJA

- Alanyai: jövedelmet szerző magánszemélyek
 - Munkaviszony, megbízás, ingóság értékesítése
- Mértéke: 2010-ig sávós, most 16% egykulcsos
- Előleg fizetési kötelezettség
- Bevallása: Tárgyévet követő május 20-ig
- Kedvezmények:
 - Családi adókedvezmény eltartott gyermekek után
 - Első házások kedvezménye

ÁFA

- Alanyai: fogyasztók, termelők, szolgáltatók
 - magánszemélyek, vállalkozók
- Mértéke: 27%
 - 5% gyógyszerek,
 - 18% egyes élelmiszerek
 - Mentés OKJ képzés
- Előleg fizetési kötelezettség
- Bevallása: Tárgyhót követő 20-ig

Járulékok

- Alanyai: munkáltatók, munkavállalók
- Felhasználása: Nyugdíj kifizetés, Eü ellátás

- Fajtái:

- **Munkavállaló**

- 10% nyugdíjjárulék

- 4+3 % eü járulék

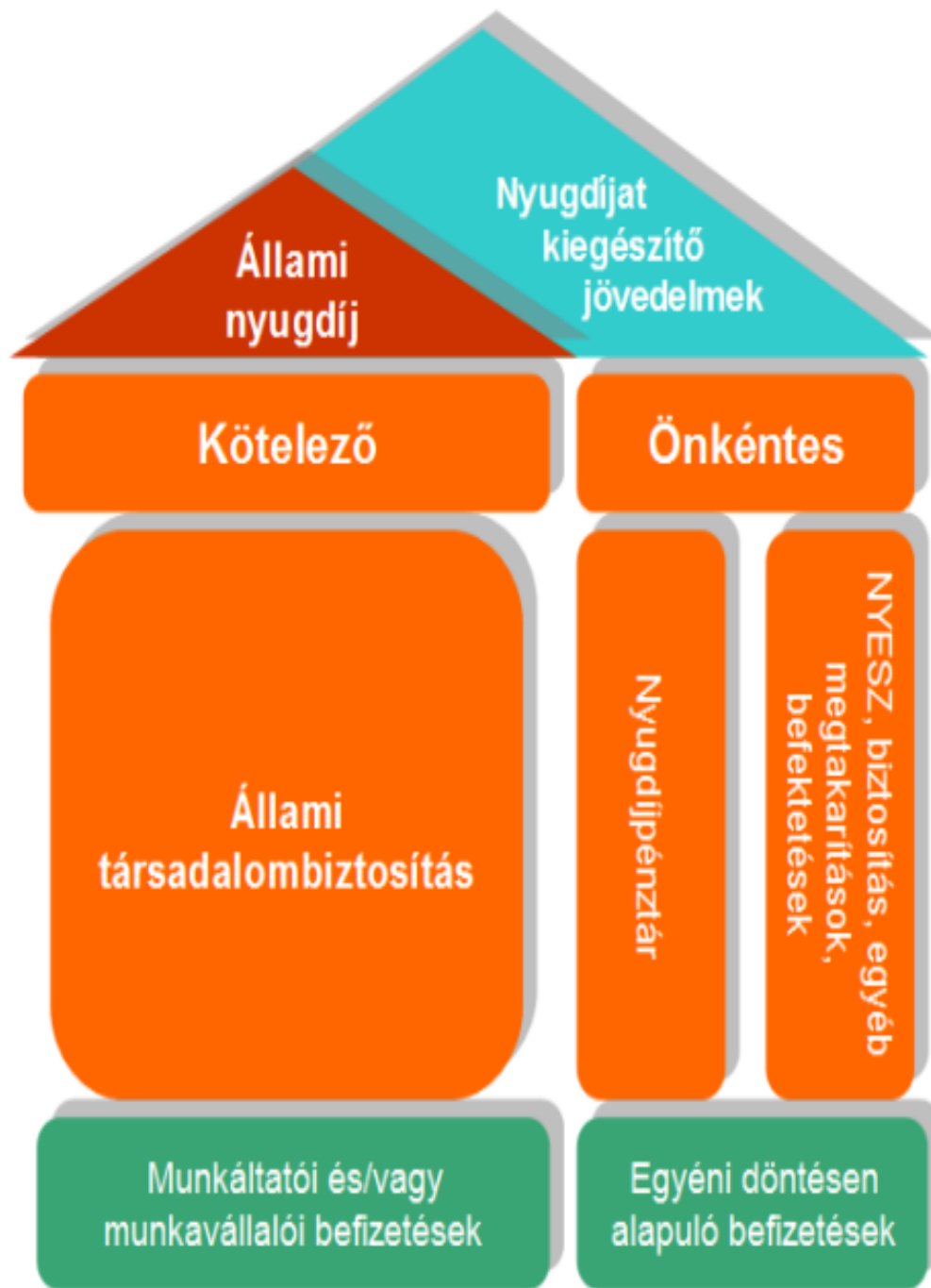
- Munkáltató**

- 27% szoc. hoz. adó

- (23+4%)

- Munkaerő piaci járulék 1,5% mindkét alanynál

- Előleg fizetési kötelezettség
- Bevallása: Tárgyhót követő 12-ig

Egyéb adók

- Gépjárművek adója
 - Helyi adó
 - Vagyon típusú
 - Befizetése: félévenként
- Társasági adó
 - Jövedelem megadóztatása vállalkozásoknál
 - Mértéke 10 vagy 19%
 - Bevallása, befizetése: tárgyévet követő május 31.

Fiskális (költéségyvetési) politika

Az állam kiadásai

- ✓ Kormányzati vásárlások
 - Termék, szolgáltatás vásárlása
 - Munkahelyet, többlet jövedelmet teremthet
 - Roosevelt, Darányi politikája

- ✓ Transzferek (támogatások)
 - Segélyek
 - Vissza nem térítendő támogatások
 - Eü ellátás, táppénz

Fiskális (költségvetési) politika

✓ Szufficit

- Bevétel nagyobb a kiadásnál
- Gazdasági növekedést visszafogja

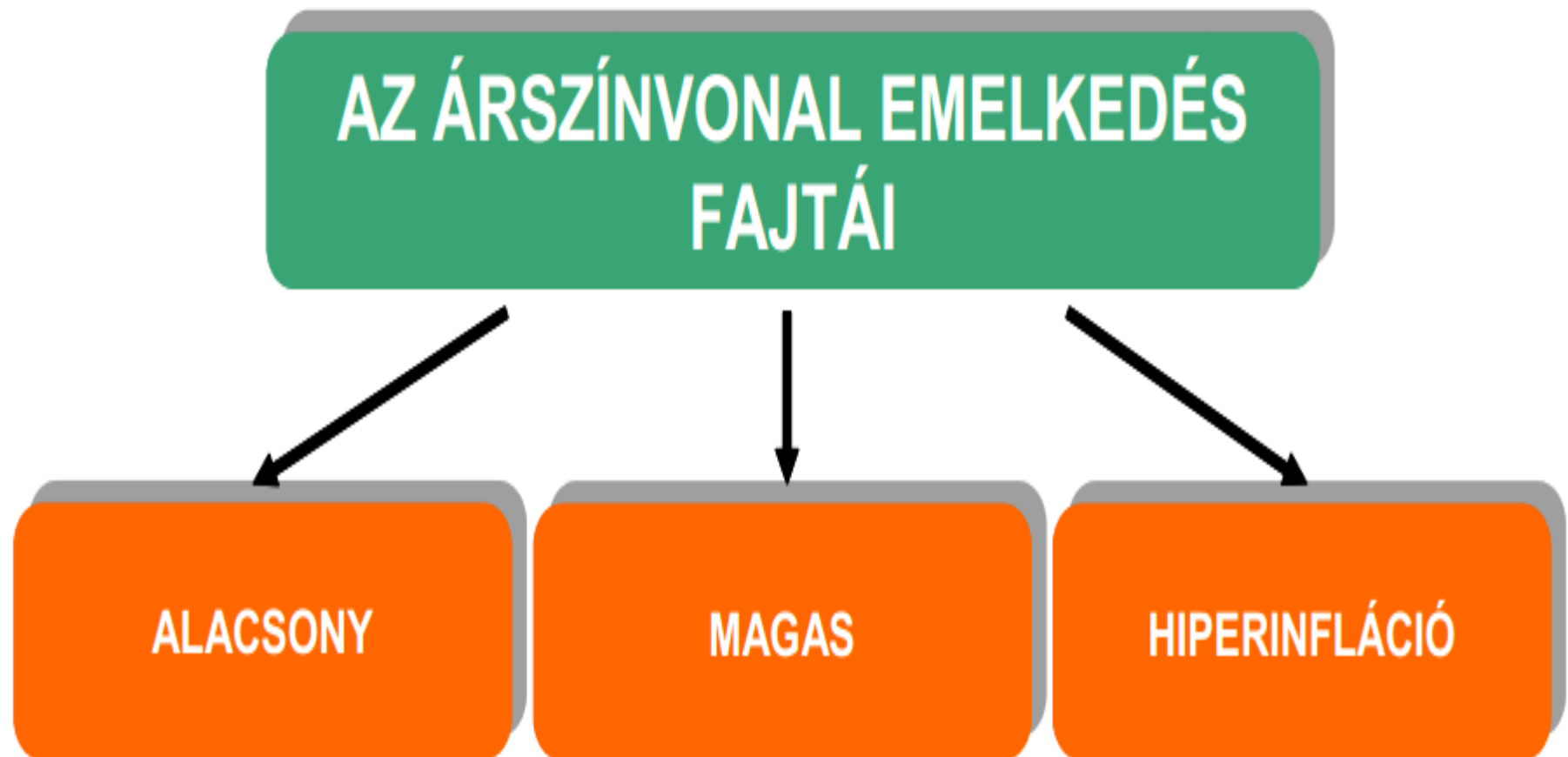
✓ Egyensúly

✓ Deficit

- Kiadás meghaladja a bevételt
- Kölcsönfelvétel-állampapírok kibocsátásával
- Túlzott deficit hatása: infláció,
megszorító gazd.pol.
gazdasági visszaesés

2. Az infláció csoportosítása az infláció mértéke szerint

Az inflációt kategorizáljuk mértéke alapján is. Megkülönböztetünk alacsony (mérsékelt) magas inflációt, hiperinflációt illetve deflációt.

Nyertesek lehetnek

- Hitelfelvevők
- Árakat emelni tudó vállalkozók
- Bérüket emeltetni tudó alkalmazottak

Vesztesek lehetnek

- Hitelt nyújtók
- Vagyonukat pénzben tárolók
- Fix jövedelemmel rendelkezők

Monetáris politika

Jellemzői:

Az állam közvetett beavatkozása

Pénzkínálat kereslethez igazítása

Gazdasági szereplők mozgatják a gazdaságot termelésből, hitelekől származó pénzzel

Eszközei:

- Jegybanki alapkamat
- Kötelező tartalékráta 2%
- Nyílt piaci műveletek: értékpapírok adásvétele

Monetáris politika

Jegybank és kereskedelmi bankok közötti tranzakciók

Eszközei:

- Jegybanki alapkamat
magas: visszafogja a pénzkínálatot
alacsony: ösztönzi a hitelezést
- Kötelező tartalékráta 2%
- Nyílt piaci műveletek értékpapírok adásvétele eladás növeli a hitelezést

Kapcsolódó anyagok

- Pénziránytű <http://www.penziranytu.hu/>
 - tanmenetek
 - digitális témahét
 - POP törzsanyag
 - játékok (gyümölcs piac, tőzsde)
- Az én pénzem- Te is érted?
- Pénz7
 - Családi költségvetés 2015
 - Megtakarítás és pénzügyi tervezés 2016

ISKOLAI PROGRAMOK

PÉNZ7 MAGYARORSZÁGON

PÉNZ7

Magyarország először 2015-ben csatlakozott az Európai Pénzhét (European Money Week) **közel harminc országot átfogó kezdeményezéséhez**, amelynek célja az általános és középiskolások **pénzügyi ismereteinek megalapozása**, valamint egy széleskörű szakmai összefogás megteremtése a pénzügyi tudatosság fejlesztésében aktív szervezetek, intézmények között. A Pénz7 rendszerint minden évben március első felében kerül megrendezésre, de a kezdeményezéshez kötődő kísérőesemények egész tavasszal követik egymást.

A programsorozat fókuszában az országszerte számos általános és középiskolában megvalósuló **pénzügyi témájú tanórák állnak**, melyek megtartásához a Pénz7 szervezői **minden szükséges feltételt** biztosítanak a kezdeményezéshez csatlakozó iskolák tanárai számára. Az intézmények tanrendjéhez igazodó tematikus hét során a diákok saját osztálytermeikben, **tapasztalt pedagógus csapat és pénzügyi szakértők által kidolgozott, játékos tananyag** segítségével sajátíthatják el és gyakorolhatják a pénz hétköznapi használatához kapcsolódó ismereteket és készségeket. A programsorozatot megelőző időszakban **a tanárok ingyenes kurzusokon készülhetnek fel** a rendhagyó tanórák megtartására, melyben – a Bankszövetség közreműködésének köszönhetően – önkéntes

PÉNZIRÁNYTŰ A PÉNZÜGYEKHEZ

Pénziránytű a pénzügyekhez című tankönyv, a hozzá tartozó feladatbankkal, kiegészítő feladatokkal, tanári kézikönyvvel és prezentációval együtt ezen az oldalon – letölthető formában – minden érdeklődő számára ingyenesen elérhető. A tankönyv kemény fedeles, nyomtatott változatából a Pénziránytű Iskolahálózat tagintézményei **ide kattintva** – a bevezető szakasz korlátozott példányszámú készletének erejéig – ingyenesen, elsőként letölthetnek. Az Iskolahálózathoz való csatlakozás díjtalan: mindössze az iskolavezető, majd a kapcsolattartó tanár regisztrációjára van szükség, mely az **aloldalon** pár kattintással elvégezhető.

TANKÖNYV (PDF)

TANKÖNYV KIEGÉSZÍTÉS (PDF)

TANÁRI KÉZIKÖNYV (PDF)

Archivált POP Törzsanyag

ARCHIVÁLT POP
TÖRZSANYAG

KÖZÉPISKOLÁSOKNAK

A Pénzügyi Oktatási Programot (POP) az Alapítvány a Pénziránytű Iskolahálózat nevet viselő, 2009-ben elindított oktatási kezdeményezés keretein belül dolgozta ki, a Magyar Nemzeti Bank és a Budapesti Értéktőzsde szakmai támogatásával. A program központi eleméül szolgáló törzsanyag összesen 28 pénzügyi-gazdasági témakört fog át, melyeket gyakorlati fókuszú esettanulmányok, feladatlapok és tanári segédletek egészítenek ki. A 2009-ben készült – és azóta nem aktualizált – törzsanyag az alábbi linkre kattintva tölthető le:

 [tananyag_20121119_final.pdf](#)

POP Törzsanyag

ISKOLAI PROGRAMOK

JÁTÉKOK

JÁTÉKOK

Erről az oldalról indíthatóak el honlapunk több-szereplős gazdasági játéakai, melyek elsősorban azzal a céllal készültek, hogy segítségükkel a diákok iskolai környezetben, oktató vezetése és felügyelete mellett, játszva sajátíthassák el az alapvető pénzügyi ismereteket.

A játékok lehetőséget kínálnak arra, hogy a résztvevők különböző szerepekbe helyezkedve átéljenek egy-egy gazdasági problémát, megismerjék azok belső összefüggéseit. A szituációk döntési helyzet elé állítják a játékosokat, akik így saját belátásuk szerint befolyásolhatják a piacot, alkalmazkodhatnak a kialakult kihívásokhoz.

GYÜMÖLCSPIAC

TŐZSDE

REMEK SÜTI

CSÚCSMELŐ

Kapcsolódó anyagok

- JAM www.ejam.hu
 - Gazdasági játékok
 - Tananyagok
- MNB és MNB Látogató központ www.mnb.hu
http://www.museum.hu/muzeum/53/Magyar_Nemzeti_Bank_Latogatokozpont
 - Monetáris politika Bod Péter Ákos
- Pénzportál www.penzportal.hu
- Szabadsuli
http://www.szabadsuli.hu/index.cgi?r=&v=&l=&mf=&p=tematika_0711_0804

Tudj meg többet a gazdaságról és a pénzügyekről
- Tömör professzor RTL klub ismeretterjesztő filmjei
<https://www.youtube.com/watch?v=2i6kWHcaUE>
- Pénzsztár
http://penzsztar.hu/2016/?page_id=464
 - Oktató videók
 - Verseny feladatok

Belépés

Kezdőlap Rólunk Publikációk Kapcsolat Önkéntesség Közösség

Címlap > Programok és tananyagok

PROGRAMOK ÉS TANANYAGOK

JAM programok

(Kicsiknek és nagyoknak egyaránt)

Általános iskolások részére:

1. Diákvállalkozási program
2. Táborok
3. AXA - Zsebpénzügyesek

Középiskolások részére:

Programok és tananyagok

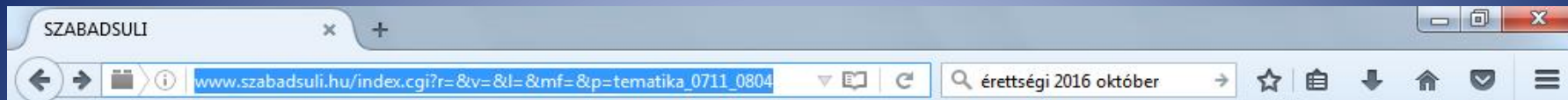
Kiemelt projektek

Pedagógus képzések

JAM Diákvállalkozás

Partnerek

1. előadás: Közgazdaságtani alapfogalmak 1.

Előadó: Bod Péter Ákos

Téma: A piac szereplői – fogyasztói szokások – a kereslet és a kínálat fogalma és meghatározó tényező – a piaci egyensúly és az egyensúly ár – a túlkereslet és a túlkínálat értelmezése – a háztartások, a vállalatok és az állam gazdálkodása – a nyereségelvű gazdálkodás alapfogalmai – a profitmaximalizálás lehetőségei

2. előadás: Közgazdaságtani alapfogalmak 2.

Előadó: Bod Péter Ákos

Téma: A piacok fajtái – a nemzeti jövedelem – a pénzpiac értelmezése – a pénz-kereslet és a pénz kínálat – a pénzpiac egyensúlya és az egyensúlyi kamatláb – az infláció lényege, fajtái és mérése – az ár-bér spirál folyamata – az infláció hatása a gazdaságra – árfolyam-rendszerek

3. előadás: A pénz fogalma, funkciói, fajtái

Előadó: Pete Péter

Téma: A pénz fogalma – a pénz mint érték mérő – a pénz mint elszámolási eszköz – a pénz mint

Tömör professzor - Tőzsde

Pétersz Attila

Feliratkozás 164

5 148 megtekintés

+ Hozzáadás ➤ Megosztás ... Továbbiak

👍 4 👎 2

Feltöltés: 2007. okt. 31.

Tömör professzor - Tőzsde

Következő

Automatikus lejátszás

Hogyan csináljunk 2 millió 400 ezer Forint

tozsdeguru.com
26 228 megtekintés

Hogyan Működik A Tőzsde? (001) HD I

Deltritous TheSwindler
8 393 megtekintés

Tőzsde alaptanfolyam - Az

Zoltán Bahner

http://penzstar.hu/2016/?page_id=464

Tananyagok | PénzSztár ver... x +

penzstar.hu/2016/?page_id=464

+36 1 354 1608 és +36 20 317 5185 (H-P 10.00-16.00) info@penzstar.hu

PÉNZSZTÁR

Nyitólap Hírek Verseny **Tudástár** Konferencia Testületek

Támogatók Sajtószoba

A PénzSztár verseny fordulói során a versenyzőknek különféle típusú és egyre nehezedő feladatokat kell megoldaniuk. A Szakértői testület tagjai által ajánlott háttéranyagok és források segítséget nyújtanak abban, hogy mindenki az érdeklődésének megfelelő mélységben tudja áttekinteni a verseny által felölelt témaköröket.

Háttéranyagok, segédletek

- [Pénzügyi alapismeretek](#) (Budapesti Corvinus Egyetem FAKT Szakkollégiuma)
- [Lakossági megtakarítások](#) (OTP Bank)
- [A Diákhitelről egyszerűen](#)
- [Dávid Szilvia: A lakás-előtakarékosságról](#) (Fundamenta Akadémia, 2013)
- [Pénztári tananyag](#) (Pénztárszövetség, 2016)
- [Az önkéntes nyugdíjpénztárak működése és sajátosságai](#)
- [Az önkéntes nyugdíjpénztárak szerepe a hazai megtakarítási és nyugdíj-előtakarékossági piacon](#)
- [Biztosítási forrásgyűjtemény](#) (Allianz, 2016)
- [Banyár József: A biztosításról általában](#)
- [Kovács Árpád: Vázlat a szabályalapú költségvetésről és a független költségvetési intézményekről](#) (különösen: mi a szabályalapú költségvetés, miért van rá szükség, melyik szerv ellenőrzi)
- [Kovács Árpád: Gazdasági kilátások a Kárpát-medencében – 2015 tavasz](#) (különösen az EU 2020 dokumentumhoz, Magyarország és a környező országok, valamint azok régióinak gazdasági fejlettségéhez, az államháztartási kiadások összetételéhez, hazánk makrogazdasági mutatóihoz kapcsolódó részek)

penzstar.hu/2016/

HU 16:08 2016.11.22.

Tudj meg többet a pénzügyekről!

Az Országos Takarékszövetkezeti Szövetség (OTSZ) támogatásával 2012 őszén megvalósult „Tudj meg többet a pénzügyekről!” című digitális tananyag Bod Péter Ákos egyetemi tanár, korábbi jegybankelnök előadásában nyújt betekintést a pénzügyek világába. A tananyag nyolc – egyenként 20-25 perces – előadást tartalmaz, amelyek a pénzvilág egyes kiemelt területeiről adnak átfogó képet. Az előadásokat ábrák, vágóképek és az egyes témák gyakorlati összefüggéseit bemutató 2-3 perces interjúk színesítik.

Bevezetés a pénzügyek világába

Az állam gazdálkodása

Az előadás az állam gazdálkodását

Kapcsolódó anyagok

- Országos Fogyasztóvédelmi sulis totó
 - Zsebpénz használat (1 forduló)
 - Vállalkozás-webes vásárlás (3 forduló)
- Érettségi feladatok 2005-2016
 - Elméleti gazdaságtan (mikro-makroökonómia)
 - Üzleti gazdaságtan (pénzügyi feladatok)
- Netes kalkulátorok-adózás, munkabér